

УДК 621.326

Антонюк Ю.- ст. гр.БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ПОЛІТИКИ ТА МОРАЛІ

Науковий керівник: Габрусєва Н.В.

Співвідношення політики і моралі - одне з центральних питань у політичній теорії. Політика - це цілеспрямована діяльність у галузі взаємовідносин між різними суспільними групами, державами й народами пов'язана із боротьбою за здобуття або утримання державної влади. Політика використовується як знаряддя регулювання і формування стосунків між ними. Одним з найважливіших вимірів політики, критерієм її ефективності є мораль. Мораль - це форма суспільної свідомості і сфера індивідуальної свідомості особи, що становить сукупність моральних вимог, на основі яких суспільство і особистість роблять оцінку людської поведінки, явищ соціального і духовного життя.

Питання про співвідношення політики та моралі має складний історичний розвиток і відповідь на нього коливається під впливом різних факторів. В уявленнях людей дана проблема пройшла декілька етапів: від ідеї абсолютної єдності моралі та політики в Античній філософії до їх рішучого протиставлення в період пізнього Середньовіччя (Макіавеллі) і повної ідеологізації цього питання в філософії марксизму.

Характерно, що складність співіснування політики та моралі утворює перш за все причина появи політики. Обидва явища відіграють роль суспільного регулятора, але тут варто зазначити, що поява політики, умовно кажучи, державно-владного апарату, була викликана неможливістю моралі виконувати свою регулюючу функцію. Для її виконання потребувався принципово інший механізм – механізм примусу, котрий на певному етапі гармонійно співіснував з мораллю, доки не почав суперечити її положенням. В даному контексті варто підкреслити, що різниця між політикою та мораллю полягає перш за все, в характері впливу: для політики це примус та санкції, для моралі це етичні імперативи. Будучи сферою соціального вибору груп, індивідів, організацій, політика обмежено пов'язана з мораллю. Вибір проектів бажаного майбутнього, значимість тих або інших локальних цілей, визначення коштів і методів їхнього досягнення ґрунтується на моральних уявленнях людини чи групи про добро й зло, справедливість й несправедливість, борг, честь й достоїнство.

Важливою відмінністю між мораллю та політикою також є характер усвідомлення дії. Для політики набагато важливіший результат, як показник дії, а для моралі – мотив та почуття вчинків. В даному випадку, різність цих положень і призводить до протиріччя реалізації політичної діяльності, котра характеризується високим рівнем механізації та прагматичності, в той самий час ігнорує мотиви та внутрішні орієнтації людини, зорієнтовані на духовно-почуттєву складову. Важливою особливістю політики є її владний та матеріальний ресурс, котрий робить її надзвичайно жаданим об'єктом людської пристрасі.

Варто сказати, що головними детермінантами на співвідношення моралі і політики в історичному розвитку є рівень складності суспільних відносин, котрий і диктує домінування політики над мораллю та характер суспільної свідомості, котрий генерує місце і вплив моралі на суспільство. Отже, враховуючи складність та різноманітність сучасного політичного життя, його динамічність та вплив на особистість, можна сказати що існує потреба в появі нових підходів до оптимізації взаємодії політики та моралі. Але досвід засвідчує, що не дивлячись на суттєві відмінності і протилежності мораль і політика приреченні на взаємодію.